

Pancratius

Sint Pancratius of Sint Pancras (289 - 12 mei 304 n. Chr.) is een christelijke heilige. Pancratius stierf op 14-jarige leeftijd in Rome de marteldood tijdens de christenvervolgingen onder keizer Diocletianus

*Rijksdienst voor
het Culturele
Erfgoed,
Amersfoort*

Leven

Pancratius werd geboren als kind van rijke Romeinse ouders in de provincie Phrygië, in Klein-Azië. Zij stierven toen Pancratius nog heel jong was. Zijn oom Dionysius nam de zorg voor Pancratius vanaf dat moment op zich. Dionysius reisde met Pancratius naar Rome om een goede baan in het leger voor hem te regelen. In Rome kwam Pancratius in contact met christenen. Hij zag hoe brutaal en gewelddadig de christenen werden vervolgd. Tot zijn verbazing bleven de gelovigen bidden voor het welzijn van de keizer en van al degenen die hen vervolgden. Dat vond Pancratius zo indrukwekkend dat hij christen werd en zijn gehele vermogen ter beschikking stelde van de gelovigen. Helaas werd hij verraden door een buurtgenoot en opgepakt. Keizer Diocletianus probeerde hem tot andere gedachten te brengen met de belofte van een glanzende carrière met bijbehorende inkomsten maar Pancratius liet zich niet overreden. Ondanks zijn leeftijd, hij was 14 jaar, bleef hij vasthouden aan zijn geloof, ook toen hij gefolterd werd. Uiteindelijk werd hij met een zwaard gedood. Op de plek van zijn terechtstelling liet paus Symmachus later op zijn graf een kerk bouwen die aan hem was toegewijd: de San Pancrazio. Pancratius werd in heel West-Europa als heilige vereerd. De schedel van Pancratius wordt als een kostbaar relikwiewaard bewaard in de Basilica di San Giovanni in Laterano te Rome.

Overlevering

Eens ontstond er tussen twee inwoners van de stad Rome een heftige ruzie. Ze riepen de rechter erbij en voor hem was het al gauw duidelijk wie de ware schuldige was, maar hij kon het niet bewijzen. Daarom besloot hij het te laten aankomen op een zogeheten godsoordeel. God zelf zou door een bijzonder teken de schuldige aanwijzen. Hij nam hen mee naar de kerk van Sint Pancratius om daar met hun hand op het altaar van Sint Pancratius te zweren dat ze onschuldig waren. Dat deden ze. Maar nu bleek dat een van de twee zijn hand niet meer los kon krijgen van het altaar. Wat men ook probeerde, de hand kwam niet vrij. Deze man moest dus wel schuldig zijn! Hij stierf daar voor het altaar.

Patronages en afbeelding

Pancratius is de patroon van de zuivere eed. Daarnaast wordt zijn voorspraak ingeroepen tegen valse getuigenissen en meineed, tegen hoofdpijn en kramp.

Pancratius is verbonden met de kerken van Godlinze (afbeelding klok en pastoorszegel), de oude kerk van Garsthuizen en Weiwerd (pastoorszegel)

Doorgaans wordt Pancratius afgebeeld als een jonge Romein met zwaard en/of martelaarspalm.

Restauratie gewelfschildering – Pancratius. Rijksdienst voor het Culturele Erfgoed, Amersfoort.

Bronnen

- Muller, L. *De Restauratie van de gewelfschilderingen in de kerk van Godlinze*. In: Groninger Kerken, jrg. 3 (1986); nr. 2 (juni)
- <https://www.heiligen.net/heiligen/05/12/05-12-0303-pancratius.php>
- Grote, R-J., Ploeg, K. van der, *Muurschilderkunst in Nedersaksen, Bremen en Groningen*. Hannover: Niedersächsisches Landesamt für Denkmalpflege en de Stichting Oude Groninger Kerken.
- Roemeling, O. D.J. *Heiligen en Heren: studies over het Parochiewezen in het noorden van Nederland vóór 1600*. Leeuwarden: O.D.J. Roemeling en de Fryske Akademy, 2013.

